

Experiència seleccionada en la modalitat de comunicació audiovisual

DADES DEL CENTRE

Codi del centre 08047492

Nom del centre INS Ribera Baixa

Localitat El Prat de Llobregat

TÍTOL

La Tecnologia, les Ciències Socials i els Idiomes a la ràdio del centre

BREU RESUM DE LA PRÀCTICA

En l'actualitat, el volum d'informació generada per la societat contemporània ens obliga a conèixer l'estructura del llenguatge dels mitjans de comunicació en massa per evitar de ser manipulats passivament i poder esdevenir creadors actius de continguts informatius. D'entre tots els mitjans de comunicació, un grup de professors de l'INS Ribera Baixa del Prat de Llobregat vam decidir treballar la ràdio amb els nostres alumnes de 4t d'ESO pel seu caràcter transversal i integrador de diverses matèries, perquè permetia potenciar el treball cooperatiu, i perquè de forma lúdica reforçava les competències dels alumnes en expressió oral i escrita.

Des de fa un any, disposem d'una ràdio que emet setmanalment a través d'Internet. Els alumnes de 4t d'ESO s'encarreguen rotativament de l'elaboració dels programes i de la seva emissió. L'àrea de Tecnologia i Informàtica es fa càrrec de la part tècnica del funcionament de l'emissora, mentre que la resta de matèries que participen en el projecte (Ciències Socials, Anglès, Francès) s'ocupen de la realització dels programes.

DESCRIPCIÓ

Curs acadèmic 2008-10

Punt de partida El curs 2008-09 un grup de professors de l'INS Ribera Baixa del Prat de Llobregat vam decidir treballar la ràdio amb els nostres alumnes de 4t d'ESO pel seu caràcter transversal i integrador de diverses matèries, perquè permetia potenciar el treball cooperatiu, i perquè de forma lúdica reforçava les competències dels alumnes en expressió oral i escrita.

- Objectius**
- Comprendre discursos orals i escrits adequats a les necessitats escolars i socials pròpies de l'edat.
 - Servir-se tant de mitjans tradicionals com de noves tecnologies, per tal de cercar informació, elaborar-ne i transmetre'n.
 - Identificar i valorar els mitjans de comunicació social com a grans productors de missatges verbals i no verbals, i interpretar-ne críticament el contingut en relació amb els valors de la cultura pròpia.
 - Expressar-se oralment i per escrit amb correcció, coherència i de manera adequada, d'acord amb la situació comunicativa i el tipus de discurs.
 - Fer ús del llenguatge com a mitjà per fixar i desenvolupar el propi pensament.

**Desenvolupament
de l'experiència**

Les primeres sessions del projecte les vam dedicar a activitats que permetessin reflexionar sobre el paper dels mitjans de comunicació i, en especial de la ràdio. A continuació, s'exposà el funcionament d'aquest mitjà. Es realitzaren força activitats destinades a l'anàlisi dels diferents programes de ràdio, amb audicions, ja que els nostres alumnes seguien poc el mitjà i, per tant, els mancaven models de referència. S'estudiaren les característiques dels diversos tipus de programes: informatius, esports, musicals, *magazins*...

Seguidament, després d'analitzar diferents programes de ràdio i d'estudiar les possibilitats dels diferents formats, els alumnes van decidir quin tipus de programa volien realitzar, com també quines seccions i continguts tindria. Així mateix, per grups, es van responsabilitzar d'una secció o d'un càrrec del programa.

Vam explicar als alumnes que era imprescindible assignar els càrrecs de:

- Producció, coordinació i guió.
- Control de so.
- Locutors.

Una vegada decidit el format que tindria el programa, van triar-ne el nom i la música que utilitzarien com a sintonies fixes. S'animà els nois i noies que els seus programes tractessin principalment temàtica generacional i local. Aquests aspectes eren, de fet, uns dels objectius principals del projecte, ja que es tractava que l'alumnat considerés aquest mitjà de comunicació proper a la seva realitat més immediata.

A partir de la gravació del primer programa, la sessió a classe va esdevenir una taula de redacció, on cada responsable exposava el contingut que preveia incloure en les properes emissions, es discutia com quedaria configurat el següent programa i se'n feia l'assaig. Els alumnes escoltaven també els programes anteriors i n'analitzaven els errors. A partir d'aquests errors, prenen decisions de cara a les emissions futures i, d'aquesta

manera, el procés d'elaboració tornava a començar de bell nou.

En l'actualitat emetem setmanalment a través d'Internet. Els alumnes de 4t d'ESO s'encarreguen rotativament de l'elaboració dels programes i de la seva emissió. L'àrea de Tecnologia i Informàtica es fa càrrec de la part tècnica del funcionament de l'emissora, mentre que la resta de matèries que participen en el projecte (Ciències Socials, Anglès, Francès) s'ocupen de la realització dels programes.

**Treball competencial
(metodologia/
tipologia d'activitats/
organització social)**

A través d'una metodologia experiencial i basada en el treball cooperatiu hem treballat les competències següents:

- Competència comunicativa lingüística i audiovisual.
- Tractament de la informació i competència digital.
- Competència d'aprendre a aprendre.
- Competència d'autonomia i iniciativa personal.
- Competència social i ciutadana.

Aquestes competències han estat desenvolupades a través d'una àmplia tipologia d'activitats on es tractaven els següents continguts:

- La ràdio. Característiques del mitjà. Actitud crítica davant els missatges dels mitjans.
- La comunicació (emissor, canal, codi i receptor). Valoració positiva de la comunicació verbal, no verbal i audiovisual. Adequació del registre al context.
- Qualitats del so (intensitat, to i timbre). Atenció a la genuïnitat de l'expressió oral.
- Qualitats de les ones sonores (freqüència, longitud d'ona, modulació).
- Aparells de baixa freqüència i dispositius d'alta freqüència.
- Parts d'un estudi de ràdio (control, locutori, sala de redacció, arxiu...).
- El llenguatge radiofònic (paraula, música, efectes especials, silenci...).
- Valoració de la llengua com a instrument del propi creixement intel·lectual.
- El personal de la ràdio (tècnic de so, realitzador tècnic, productor, redactor, presentador...). Valoració del treball en equip.
- Programació radiofònica. Tipus de programes.
- Característiques dels diferents tipus de programa (musical, informatius i *magazins*).
- Les ràdios a Internet.
- Tipus de fitxers i programes reproductors d'àudio.
- La targeta de so.
- L'enregistrador de so del Windows.
- L'*audacity*: barra d'eines de control.

Temporització

Dissenyar una graella de programació contínua i coherent amb un elevat nombre de professors i de departaments involucrats no ha estat feina fàcil. Hem anat avançant progressivament cap a l'autoqestió del projecte per

	<p>part dels alumnes de tal manera que en l'actualitat els alumnes de 4t d'ESO es fan càrrec rotativament de l'emissió d'un programa de ràdio setmanal, gairebé sempre fora de l'horari lectiu.</p>
Recursos humans i materials	<p>Hem emprat el maquinari ja present a les aules d'informàtica, de tecnologia i de llengües estrangeres. Així mateix sempre hem utilitzat software gratuït i, en la majoria de casos, també lliure (<i>Audacity, Zara Radio, Real Producer</i>).</p> <p>Pel que fa als recursos humans, han participat en el projecte els següents professors i professores:</p> <ul style="list-style-type: none">Raúl del Castillo – Tecnologia, InformàticaAntoni Alberich – Ciències SocialsAna Belén Barrena – FrancèsSusanna Fernández, Sabrina Colautti – Anglès
Valoració i conclusions	<p>Quan en acabar el curs vam demanar als alumnes que, de forma individual, fessin una valoració del projecte, les seves apreciacions van ser per a nosaltres molt enriquidores. Els nois i les noies ens deien que aquesta havia estat una <i>experiència diferent</i>, sobretot perquè era <i>real</i>, també destacaven que havien après a <i>treballar en grup</i> i que els seus errors els havien ensenyat molt. Aquesta darrera reflexió ens va fer veure aquesta activitat també com un treball d'aprenentatge cooperatiu, ja que disposa de tots els seus elements. L'experiència adquirida ens encoratja a consolidar-la i a ampliar-la el proper curs.</p>
Documentació complementària	<p>Podeu consultar el nostre projecte a l'adreça: http://issuu.com/antoni_alberich/docs/projecte_de_la_radio</p>
Aspectes innovadors	<p>La nostra primera intenció en fer aquesta proposta era que els alumnes aprenguessin estratègies i recursos per tal que fossin capaços per ells mateixos de discernir què és informació veraç i sense voluntat de manipulació, enfront de la que, per diferents mitjans, els arriba d'una manera interessada. Vam veure també que la ràdio era un mitjà de comunicació àgil, ràpid i directe. La ràdio és, de fet, un dels mitjans de comunicació amb més possibilitats en el camp de l'educació, perquè permet que siguin estudiats i analitzats un ampli ventall de recursos lingüístics orals, enfront d'altres mitjans de comunicació, que inclouen el llenguatge escrit o el llenguatge audiovisual com a eines informatives complementàries. Finalment, aquesta experiència ha esdevingut una magnífica eina per fomentar l'aprenentatge cooperatiu i la pròpia autoestima dels nostres alumnes, autèntics protagonistes de tot el projecte.</p>
Eficiència	<p>En l'actualitat el software imprescindible per engegar una ràdio escolar que emeti a través d'internet és gratuït i a l'abast de qualsevol persona amb coneixements d'informàtica a nivell d'usuari. El maquinari (ordinadors,</p>

micròfons i auriculars) forma part de la dotació habitual de qualsevol centre educatiu. No ha calgut, per tant, una inversió costosa per posar en marxa el nostre projecte. Des del punt de vista, doncs, de la relació entre els recursos materials emprats i els resultats obtinguts, l'eficiència de la nostra proposta és màxima.

Pel que fa a l'organització dels recursos humans, partíem de la idea, compartida per tot el professorat participant, que les competències bàsiques només es podien assolir com a conseqüència del treball des de distintes matèries i que, per tant, l'eficàcia en la seva consecució depenia d'una bona coordinació de les activitats de totes les àrees que prenen part en el projecte. Per aconseguir-ho ha estat clau una *organització eficient*. Aquesta experiència ha contribuït poderosament a una millor articulació dels diferents àmbits d'organització del professorat; a la participació de l'alumnat en la dinàmica del centre i en el propi procés d'aprenentatge; a la complementació del treball individual i el treball cooperatiu; i a l'ús intensiu de les TIC com a recurs didàctic.

Criteris d'avaluació En acabar cada curs es duu a terme l'avaluació del projecte per part dels alumnes i professors participants a través d'enquestes individuals. Aquesta avaluació, eminentment qualitativa, s'articula al voltant de tres àmbits:

- Valoració del contingut de les activitats dutes a terme.
- Valoració del treball en equip i de les metodologies emprades.
- Propostes de millora de cara al futur.

MILLORES

La nostra primera intenció en fer aquesta proposta era que els alumnes aprenguessin estratègies i recursos per tal que fossin capaços per ells mateixos de discernir què és informació veraç i sense voluntat de manipulació, enfront de la qual, per diferents mitjans, els arriba d'una manera interessada. Vam veure també que la ràdio era un mitjà de comunicació àgil, ràpid i directe. La ràdio és, de fet, un dels mitjans de comunicació amb més possibilitats en el camp de l'educació, perquè permet que siguin estudiats i analitzats un ampli ventall de recursos lingüístics orals, enfront d'altres mitjans de comunicació, que inclouen el llenguatge escrit o el llenguatge audiovisual com a eines informatives complementàries. Finalment, aquesta experiència ha esdevingut una magnífica eina per fomentar l'aprenentatge cooperatiu i la pròpia autoestima dels nostres alumnes, autèntics protagonistes de tot el projecte.

Quan en acabar el curs passat vam demanar als alumnes que, de forma individual, fessin una valoració de l'activitat, les seves apreciacions van ser per a nosaltres molt enriquidores. Els nois i les noies ens deien que aquesta havia estat una proposta *diferent*, sobretot perquè era *real*, també destacaven que havien après a *treballar en grup* i que els seus errors els havien ensenyat molt. L'experiència adquirida aquests dos darrers anys ens encoratja a consolidar-la i a ampliar-la el proper curs.

AUTORIA DE L'EXPERIÈNCIA

Coordinació	Raúl del Castillo, Antoni Alberich
Professorat implicat	Tecnologia i Informàtica – Raúl del Castillo Ciències Socials – Antoni Alberich Llengua Francesa – Ana Belén Barrena Llengua Anglesa – Susana Fernández, Sabrina Colautti

CONTACTE

Nom i cognoms	Raúl del Castillo, Antoni Alberich
Telèfon	93 478 24 01
Unitat	INS Ribera Baixa (El Prat de Llobregat)

